

Готовність до саморозвитку - потреба особистості, яка реалізується на основі сформованих у педагогічному процесі особистісних якостей, знань і умінь, спрямованих на врегулювання особистісних протиріч і самореалізацію.

Список використаних джерел:

1. Черняева Т. В. Мотивация саморазвития личности// Полигнозис, 2(22), 2003. – <http://www.polyqnozis.ru/default.asp>.
2. Лозовой В. О., Сідак Л. М. Саморозвиток особистості у філософській рефлексії і соціальній практиці. – Х. : Право, 2006. – 256 с.

*
Примітка: науковий керівний – Хлопоніна-Гнатенко О.І., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, торгівля та біржова діяльність.

ПРАКТИКА БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ФОРМУВАННІ НУШ

Сидор Галина Вікторівна

к.е.н, доцент, доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін

Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу Західноукраїнського національного університету

Вербіцька Інеса Ігорівна

к.е.н., доцент, доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін

Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу Західноукраїнського національного університету

Савків Уляна Степанівна

к.т.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника»

У сучасних умовах бюджетний менеджмент мезорівня зазнає глибинних змін, зумовлених процесами євроінтеграції, глобалізації. Трансформаційні процеси, що відбуваються в економіці України, стрімко змінюють характер відносин між суб'єктами управління та модифікують їх. Традиційні підходи до реалізації політики соціально-економічного розвитку регіонів змінюються на нові, результативність яких забезпечується створенням умов для конкурентоздатності економіки регіонів на засадах стабільного розвитку та здатності генерувати ресурси для вирішення поточних завдань в освіті.

Питання фінансової децентралізації набувають особливого значення у зв'язку з тим, що вона за своїм змістом має організувати перерозподіл дохідних джерел, повноважень між рівнями влади та максимальне фінансування НУШ.

Забезпечення якісної, доступної та сучасної загальної середньої освіти «Нова українська школа» передбачає дофінансування субвенції НУШ з місцевих бюджетів. Пропорції фінансування між субвенцією НУШ та місцевим бюджетом для об'єднаних територіальних громад становлять – 90% на 10%.

Проаналізуємо тренди обсягів видатків місцевих бюджетів для НУШ за окремими чотирма областями (Тернопільська, Івано-Франківська, Чернівецька, Закарпатська).

Розглянемо обсяг коштів, які витрачено на закупівлю пристосування (класні дошки, екрани для проєкції, фізкультурне обладнання тощо) для НУШ у 2019 р. (табл. 1).

Таблиця 1

Витрати на закупівлю пристосування для НУШ у 2019 р., тис. грн.

Області	Витрати на закупівлю пристосування, тис. грн.
Тернопільська	117,8
Івано-Франківська	0
Чернівецька	184,8
Закарпатська	2903,2

Джерело: [1]

Згідно з табл. 1 найбільше коштів на закупівлю пристосування (класні дошки, коркові дошки, фліпчарти, навушники з мікрофоном, екрани для проекції, фізкультурне обладнання) для НУШ у 2019 р. витратила Закарпатська область – 2903,2 тис. грн. Як бачимо, з чотирьох досліджуваних областей лише Івано-Франківська область не фінансувала закупівлю пристосування для НУШ.

У табл. 2 проаналізовано, скільки коштів спрямовано на закупівлю комп'ютерів та мультимедійного обладнання для НУШ у 2019 р.

Аналіз даних табл. 2 свідчить, що найбільше коштів на закупівлю комп'ютерів та мультимедійного обладнання (інтерактивні проектори, ноутбуки, багатофункціональні пристрої тощо) для НУШ у 2019 р. витратила Івано-Франківська область – 18,8 млн. грн.

Таблиця 2

Витрати на закупівлю комп'ютерів та мультимедійного обладнання для НУШ у 2019 р., млн. грн.

Області	Витрати на закупівлю комп'ютерів та мультимедійного обладнання, млн. грн.
Тернопільська	11,5
Івано-Франківська	18,8
Чернівецька	8,5
Закарпатська	14,7

Джерело: [1]

У 2019 р. з метою підвищення доступу до мережі Інтернет та забезпечення учнів робочими місцями за персональними комп'ютерами було придбано мережеве обладнання. На це Тернопільська область витратила 11,5 млн. грн. Загалом заклади чотирьох досліджуваних областей України отримали значне поповнення мультимедійним обладнанням для НУШ.

У табл. 3 визначено обсяг коштів, які витрачено на закупівлю меблів (парт, столів, стільців, меблів для зони відпочинку) для НУШ у 2019 р.

Таблиця 3

Витрати на закупівлю меблів для НУШ у 2019 р., млн. грн.

Області	Витрати на закупівлю комп'ютерів та мультимедійного обладнання, млн. грн.
Тернопільська	13,6
Івано-Франківська	18,3
Чернівецька	9,9
Закарпатська	22,9

Джерело: [1]

Для забезпечення потреб навчального процесу для НУШ у 2019 р. проведено закупівлю для перших класів необхідних меблів. Як бачимо, статистична інформація дає підстави стверджувати (табл. 3), що для створення сучасного освітнього простору на закупівлю меблів для НУШ Закарпатська область витратила 22,9 млн. грн., Тернопільська область – 13,6 млн. грн.

Розглянемо, скільки коштів використано у 2019 р. на підготовку тренерів-педагогів, супервізорів тощо (табл. 4).

Таблиця 4

Використання у 2019 р. коштів на підготовку тренерів-педагогів, супервізорів, проведення супервізії та підвищення кваліфікації педагогічних працівників, млн. грн.

Області	Витрати на закупівлю комп'ютерів та мультимедійного обладнання, млн. грн.
Тернопільська	4,13
Івано-Франківська	2,45
Чернівецька	1,66
Закарпатська	4,0

Джерело: [1]

У табл. 4 наведений обсяг витрат на підготовку тренерів-педагогів, супервізорів та педагогічних працівників, що підвищили кваліфікацію. Згідно зі статистичною інформацією Тернопільська область витратила найбільшу суму коштів на вищезазначені потреби у 2019 р., а саме – 4,13 млн. грн.

Для запровадження освітніх реформ потрібне належне матеріально-технічне забезпечення. Таким чином, здійснені видатки на закупівлю матеріально-технічної бази для НУШ, з нашої точки зору, повною мірою покращили рівень матеріального забезпечення закладів, якого потребує НУШ. Окремі області здійснили частину закупівель тільки за кошти місцевих бюджетів.

Реалізація будь-якої реформи неможлива без належного фінансового забезпечення, НУШ не становить виняток. На нашу думку, місцеві органи влади з сильною інституційною автономією та незалежними бюджетами, які динамічно створюються в нашій державі з імплементацією елементів європейських стандартів, мають взяти на себе повну відповідальність за фінансове забезпечення та ефективне управління функціонуванням НУШ.

Література:

1. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
2. Сидор Г.В., Вербіцька І.І. Наукові підходи до визначення економічного змісту поняття «бюджетний менеджмент». Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: матер. IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф.,(м. Полтава, 31 берез.2021 р.): у 2-х ч. Полтава, 2021. Ч.2. С. 168–171.
3. Сидор Г. В., Вербіцька І. І., Савків У. С. Ефективність бюджетного менеджменту у формуванні регіональної освіти. Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітні аспекти : зб. наук. праць за матер. V Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Дніпро, 30–31 берез. 2021 р.). Дніпро : НМетАУ, 2021. С. 507–510. URL: <https://nmetau.edu.ua/ua/mdiv/i2014/p2188>
4. Сидор Г. В., Вербіцька І. І., Савків У. С. Впровадження зарубіжного досвіду фінансування загальної середньої освіти. Міжнародний науковий журнал «Економічний дискурс». 2020. № 4. С. 97–103.

5. Sydor H. V. Implementation of foreign experience of financing general secondary education. Science, research, development #35 (Bialystok, 27–30 novemb. 2020 r.). Bialystok, 2020.Str. 27–30.

РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН ФІЛОЛОГІЧНОГО ЦИКЛУ

**Ющенко Валентина Василівна,
Попружна Олена Василівна**
викладачі української мови та літератури
Відокремлений структурний підрозділ
«Фаховий коледж транспорту та комп'ютерних
технологій НУ «Чернігівська політехніка»
mvalya74@ukr.net

Пандемія коронавірусу, поширившись планетою, створила нову реальність, яка стала серйозним викликом для всієї світової спільноти й освітян зокрема. Надзвичайні небезпечні обставини торкнулися в першу чергу галузей медицини та освіти, оскільки серед життєвих цінностей сучасної людини ключове місце посідає цінність життя і здоров'я. 16 жовтня 2020 року набуло чинності Положення Міністерства освіти і науки України про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, що розширює можливості для дистанційного навчання учнів [3, с. 1 - 6].

Над проблемою запровадження та розвитку дистанційної форми здобуття освіти працюють науковці впродовж останніх десятиліть. Аналіз досліджень показав, що загальні теоретико-практичні, педагогічні засади дистанційного навчання розглядають як зарубіжні, так і вітчизняні вчені: А. Андреев, В. Биков, В. Богачков, Т. Волобуєва, В. Волов, Ю. Волова, Г. Корицька, Г. Лаврентьєва, О. Мельник, Н. Морзе, Н. Нікуличева, Є. Полат, Ю. Швець та ін.

Дистанційна освіта базується на принципах доступності, відкритості, варіативності. Зараз – єдиноможливий спосіб набуття знань для школярів і студентів через оголошення карантину. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [2, с. 3].

Ми живемо в час стрімкого розвитку інформаційного суспільства, в якому багато зусиль докладено для створення цифрових продуктів (збір, накопичення, обробка та використання інформації). Інтернет успішно інтегрувався в усі сфери нашого життя, а сьогодні максимально взяв на себе ще й освітню функцію. Навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій це не тільки надання певних знань студентам, координація їх діяльності, а й розвиток у них пізнавального інтересу, прагнення до самостійного пошуку й збагачення знань, удосконалення умінь і навичок, які вони зможуть реалізувати у своїй практичній діяльності. Крім того, ми повинні сьогодні розвивати ще одну з ключових компетентностей особистості – інформаційно-цифрову, бо глобалізованому цифровому суспільству потрібен спеціаліст, який здатний самостійно здобувати нові знання, оперувати та управляти інформацією тощо.

Інтерактивним майданчиком дистанційного навчання для студентів та викладачів стає платформа MOODLE, на якій відбувається процес комунікації. Викладачі філологічних дисциплін розміщують у системі свої курси, визначають їх основне призначення та надають роз'яснення щодо виконання завдань. Також викладачі користуються можливостями